

[Nathalie Lind]

butionen i overvejende grad på private hæn-
der, og ministren siger:

»Generelt kan det jo ikke forventes, at kommercielle foretagender skal sikre kvalitet og alsidighed, og det må derfor være det offentliges opgave.«

Det må være hyggeligt at høre på f. eks. for boghandelen. Derfor vil jeg spørge ministren: tænker ministren på, at vi skal have statsforlag eller statsbutikker, skal den statslige indsats være enerådende, er det en supplerende, konkurrerende indsats, der er tale om, og er det lærebogsområdet, man har i tankerne? Det kan vi ikke se noget om.

Socialdemokratiet har jo som bekendt en panisk angst for det, man kalder det kommercielle, som man mener er kvalitetsnedbrydende. Er den tanke aldrig faldet socialdemokratiet ind, at det omvendte kunne tænkes, at mangelen på konkurrence i udbuddet kunne føre til ensretning og formynderi, og at socialdemokratiets kulturpolitik under dække af de kønne ord om en frisindet politik i virkeligheden måske baner vejen for de tanker, som undervisningsministeren og hendes kaffeklub ser som de ideelle?

Lad mig derefter gå over til det fjerde hovedprincip, spørgsmålet om ytringsfriheden, og det er jo langt det mest interessante også på baggrund af det, der er sket i eftersommeren. Jeg ser også, at det må være baggrunden for, at man nu bruger dette udtryk. Det gør vel ligesom lidt mindre ondt hos kaffeklubbens medlemmer, når man taler om ytringsfrihed, at den også skal komme andre end kunstnerne til gode, så sker der da en demokratisering.

Men ellers ved jeg ikke rigtig, hvem ministren vil besvære med sine lidt patetiske ord om, at ingen skal udelukkes fra støtte på grund af politisk engagement. Vi andre har i hvert fald aldrig drømt om, at politisk engagement skulle lægges til grund for offentlig støtte. Det er et spørgsmål, der ene og alene er rejst af undervisningsministeren. Det fører mig så direkte ind i kaffeklubbens rapport med dens – undskyld jeg siger det – blanding af uvidenhed og delvis usammenhængende argumentation og efter min mening farlige påstande, men så sandelig også af chokerende ærlighed, specielt i undervisningsministerens breve til Klaus Rifbjerg.

Jeg vil straks sige, at jeg er dybt uenig i problemstillingen, for jeg dyrker ikke den

marxistisk-materialistiske livsopfattelse. Men jeg vil også sige, at den åbenhed, hvormed man argumenterer og fremstiller sagen, imponerer mig. Den tidligere svenske finansminister Gunnar Sträng sagde til LOs formand i Sverige, Gunnar Nilsson, før sidste valgkamp: skridt for skridt skal vi socialisere samfundet, men vi skal ikke udbasunere det på gader og stræder. Denne læresætning har kaffeklubben ikke skrevet sig bag øret.

Men samtidig med, at jeg imponeres over udtalelsernes åbenhed, så rystes jeg lidt over den tvetydighed, der ligger bag den socialdemokratiske regerings kulturpolitiske oplæg, for kulturministeren siger jo klart, at det er regeringens kulturpolitik, han her lægger frem til debat. Hvordan stemmer det med det, der står i rapporten fra kaffeklubben, som jeg i øvrigt synes havde været et langt bedre bilag at udsende til folketingets medlemmer end det bilagsmateriale af ret intetsigende art, man har sendt os? Her får vi nemlig svaret. Her siges det klart, at vi folk fra kaffeklubben, vi læser bøger og går i biografen osv., vi diskuterer og prøver at forstå kunst, men vi har aldrig, siger undervisningsministeren, forstået kunstnerens krav om total frihed – ud over rent verbalt, rent ordmæssigt, selvfølgelig – vi har nok heller aldrig som realitet forstået et kunstnerisk kvalitetsbegreb, der er forskelligt fra en forestilling om kunstens anvendelse. Der er en række afslørende citater og synspunkter i denne bog.

Man opererer med socialdemokrater som en særlig art mennesker, der skal kunne meddele sig til hinanden på en socialdemokratisk måde, og man efterspørger en socialdemokratisk kunst. Victor Andreassen skriver i Ekstra Bladet i september måned meget rammende, at det er lige så forvrøvet at spørge om en socialdemokratisk kunst som at spørge om en socialdemokratisk eller borgerlig matematik, og stiller med rette spørgsmålet: er Beethovens symfonier socialdemokratiske eller borgerlige?

Jeg tror, man skal være meget på vagt her. Jeg tror, at de, der gør sig til talsmænd for de synspunkter, åbenbart ikke forstår, at så snart man begynder at tale om en rød eller sort eller pepitaternet eller borgerlig eller progressiv kunst, ja, så har man kvalt kunsten; så er det propagandaen, der er tilbage.